

Iznaj vasa šetrick
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
poštovanjem na doma
na celo leto K 5.—
na pol leta „ 2.60
na šetrick leta „ 1.30

Maročnina se pošilja
upravnitvu v tiskaral
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Beleščniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesemniki listi dobri
se v tiskarini in pri
gospodu Novaku na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vretice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 30.

V Mariboru, dne 28. julija 1898.

Tečaj XXXII.

Šole ob meji.

Od nemško-slov. meje, dne 25. jul.

V šolah naj bi se ljudstvo duševno iz-
obraževalo, pravno blažilo ter v dobrem utr-
jevalo. Kjer so šole urejene po načelih zdrave
pameti, tam tudi v večji ali manjši meri res
dosegajo ta svoj vzvišeni namen. Toda žal,
da še dandanes v prosvetljenem devetnaj-
stem stoletju šole niso povsod urejene po
načelih zdrave pameti. To obžalovanje velja
tudi za našo Avstrijo. Pri nas je prvo na-
čelo germanizacija in temu načelu klanjati
se morajo vsa druga. Kako pogubno je to
načelo, nam najjasneje dokazujejo šole ob
naših narodnih mejah. Skrb za blaženo nem-
ščino privedla je na meji odločilne osebe do
take nespameti, da so tam ustanovljene za
slovensko dečo popolnoma nemške šole. Kaj
je Nemcu do tega, da s takimi šolami bije
vsem izobraževalnim pravilom v obraz? Da
si le pridobiva novih janičarjev, on je za-
dovoljen, vse drugo mu je deveta briga. Nas
napolnjuje žalost, kedar gledamo delovanje
teh obmejnih šol.

Šole naj bi ljudstvo izobraževale, naj bi
mu dajale omiko in prosveto. A te šole na
meji? To so največje zavornice vsakega na-
predka. Otrok, ki nima talenta za jezike, po-
sebej tukaj ob mejah za nemščino, takemu
otroku je zabranjeno se nadalje izobraževati.
Tak otrok obišči vsih osem šolskih let v
prvem razredu, ako se ga učiteljska moč
prvega razreda radovaljino ne usmili, da ga
zadnje leto potisne v drugi razred in je uč-
teljska moč drugega razreda tako prijazna,

da ga iz usmiljenja vsprejme za jedno leto
med »duševne velikane« v prvi klopi svo-
jega razreda. Ali ni to hudodelstvo, ubogega
otroka mučiti skozi osem let z abecedo samo
zaradi tega, ker nima talenta za nemški je-
zik? Mi vemo iz lastne skušnje, da so otroci
sicer za druge predmete nadarjeni, da so
bistrega duha, sposobni za napredovanje, a
ker hreščeča nemščina ne ugaja njihovemu
ušesu in se noče utisniti v njih spomin,
zaprt jim je nadaljnja pot do omike in pro-
svete. S takimi šolami se dosega le germa-
nizacija slovenske dece. Za nemški jezik na-
darjeni otroci napredujejo, se izomikajo in
postanejo pozneje največji nasprotniki onega
naroda, iz katerega so izšli. Manj nadarjeni
otroci pa, ki sedijo v prvem razredu, dobijo
skozi onih osem šolskih let vsaj neomejeno
spoštovanje do onega jezika, kateri jim je
delal toliko preglavice. Germanizatorski namen
je dosežen!

In kako slabo uplivajo naše obmejne
ponemčevalnice v moralnem ali pravem
oziru! Otrok, ki sedi leta in leta v prvem
razredu, postane duševno len. To je prvi
korak k pravni pokvarjenosti. Ker na šolske
reči ne more in mu ni treba mnogo misliti,
premisljevat začne o raznih pobalinskih re-
čeh. In kmalu postane tak otrok mlajšim
sošolcem učitelj v pobalinski razuzdanosti!
Človek je že itak k slabemu nagnjen, a ka-
dar še dobi učitelja v slabem, tedaj mu ni
težko napredovati v slabostih. Obmejne po-
nemčevalnice so torej zajedno tudi učilišča
nравne pokvarjenosti.

Rodoljubi, ki so se v zadnjem času začeli

zbirati v obrambo obmejne zemlje, naj obra-
čajo svojo pozornost tudi na obmejne šolske
razmere. Ta vališča janičarstva, nespameti
in pokvarjenosti morajo izginiti in na njih
mesto stopiti učilišča omike in napredka.
Ves nemški narod, ki prebiva v Avstriji, so
itak ponemčeni Slovani. Zadosti smo že na-
množili avstrijsko Nemstvo, ni ga treba še
bolj. Odslej krepimo svoj narod, krepimo ga
gmotno in duševno, da bo lahko kljuboval
vsem vetrovom, ki bo mu jih bodočnost
vsilila.

Kedaj že bo premoženje jednako razdeljeno?

Nobena politična stranka ne zna ljudstva
tako slepariti, kakor socialistična. Da bi si
pridobila vedno večje število privržencev,
slika jim bodočo socijaldemokratsko državo
z zlatimi barvami. Blesk zlata omamlja
ljudstvo in zato se ljudstvo niti resno ne
povprašuje, ali se bodo socialistične obljube
mogle kedaj izpolniti ali ne. Veliko pristašev
si pridobiva socijalna demokracija, ker obeta
ubogemu ljudstvu, da se bode vse premoženje
jednako razdelilo med ljudi, kadar pride socia-
listična stranka do moči in državnega krmila.
Takrat se bo vse ljudstvo zjednačilo. Bogatin
in revež, kmet in hlapec, obrtnik in njegov
učenec, tovarnar in delavec, vsi si bomo
jednaki, ker bomo imeli jednako premoženje.
Nobene razlike ne bo več med nami. Minolo
bo razkošje, a minolo bo tudi stradanje. Vsi
bomo imeli kruh, in sicer vsi jednako velik

Listek.

Maron, mladi spoznovalec z Libanona.

(Povest. — Prevel A. J.)

(Dalje.)

«Dobro!» nadaljuje Maron. «Da se pa to
zgodi, moraš v nevarnosti govoriti sledeče
besede: »Moj Bog in oče nebeški, jaz verujem
vse, kar si ti razodel ljudem. Verujem tudi
na Kristusa, tvojega edinorojenega sina. Upam
na Tvoje usmiljenje in srčno obžalujem vse
svoje grehe. Odpustim svojim sovražnikom;
oče, odpusti jim tudi ti, ker ne vedó, kaj
delajo! Ali, hočeš to storiti?»

«Da, hočem,» odgovori Ali. «Pa povej
mi besede še enkrat.»

Maron še enkrat ponovi in Ali ponavlja
večkrat, dokler si vsega dobro ne utisne v
spomin.

Pot postaja vedno bolj pusta in samotna.
Po vseh hribih in dolinah so sicer majhne
vasice, pa nikjer ni videti človeka na polju,
tako da se Maron osrči in reče: «Daleč okrog
ni nobenega Druza. Gotovo so šli vsi proti
Sidonu in mi bomo brez nevarnosti dospeli
v Djecin.»

Udova pa neverjetno zmaje z glavo in

reče: «Ti se motiš, dragi moj. V vseh teh
vaseh prebivajo Druzi, zato je pa tudi slabo
znamenje, da nikogar ni na polju. Najbrž se
kje zbirajo, da bi napadli kako maronitsko
vas. Mogoče je celo, da je Djecin na vrsti.»

Komaj to izgovori, se že zasliši od daleč
strel. Ubežniki se prestrašeno pogledajo in
naglo hitijo na visok grič, od koder se je že
videlo v Djecin. In glej! Velika množica ljudi
ravno zapušča vas, med tem ko iz hribov
in iz grmovja krvoločni Druzi streljajo na njo.

«O nespametni!» zakliče udova. «Zakaj
zapuščajo svojo vas in svoje hiše, kjer bi se
dolgo mogli braniti proti okrutnim Druzom.
Na prostem so pa izgubljeni.»

Žena je imela prav. Ko se naši ubežniki
plaho ozirajo v vas Djecin, pride od vasi po
dolini kakih 2000 vaščanov, mož, žen in
otrok. Okoli 300 oborožencev varuje v ozadju
bežeče družine.

Druzi pa so se poskrili za vsakim dre-
vesom in vsako pečino, ter so streljali na
uboge Maronite. In mnogo jih je padlo in
obležalo, katere so potem sovražniki z noži
in bodali neusmiljeno poklali. Maron kaže
ves besen pesti krvoločnim Druzom govoreč:
«Daj, o Bog, da ogenj pade iz nebes na te
rablje!» A mati ga pokara rekoč: «Mislimo
rajše na to, kako naj pomagamo svojim
bratom.»

«Kako bi jim naj pomagali,» vpraša za-
čuden Maron, «ker nas je le malo in še
niti orožja nimamo?»

Udova nekaj časa misli in potem reče:
«Ako Maroniti po tem potu dalje bežijo, go-
tovo nobeden ne pride živ v Sidon, kamor
najbrž hočejo. Maron! Ali! Hitita v dolino in
pripeljita nesrečneže po onem klanecu k nam.
Možje naj branijo vhod v klanec, dokler mo-
rejo, potem pa naj pridejo za drugimi sem
gori.»

«Da, mati, jaz grem!» reče Maron vesel,
medtem, ko ga mati pritisne na svoje srce,
poljubi in pokriža. «Pojdi, moj sin,» pravi,
«in Bog bodi s teboj. Ako umrješ za rešitev
svojih preganjanih bratov, bodem ponosna
na tebe.» Nato se obrne v stran prikrivajoč
si goste solze.

Maron in Ali naglo izgineta v dolini. Ko
se ubežni Maroniti približajo med jokom,
vpitjem in molitvijo, jim pokažeta ozki klanec,
po katerem naj bežijo na hrib. Preplašeni
Maroniti jima ne zaupajo. Ko pa izvedó, da
so tudi v Sidonu vse kristjane pomorili in
da jih čaka enaka usoda, se obrnejo po na-
svetovani poti navkreber. Možje branijo klanec
in porabijo vsako drevo in pečino. Druzi so
pri tem na slabšem, ker morajo navzgor
streljati, in ker se kristjani skrivajo za dre-

kos. To bo življenje v novi socijalistični državi! Ubogi delavec, ki si mora z velikim trudom služiti vsakdanji kruh, kar drhti po trenutki, ko se bo na razvalinah sedanjega krivičnega družabnega reda vzdignil nov, srečo obetajoč družabni red. Ah, da bi se ne varal . . . !

Toda niti najmanjšega dvoma ni, da se bo gotovo varal. Premišljajmo stvar s treznim duhom! Vzemimo, da je res dobila socijalistična stranka državne vajati v roke. Prva njena dolžnost je potem, da preustroji družbeni red po svojih načelih. Premoženje se bo moralo začeti deliti. Denar se bo res lahko popolnoma enako razdelil. Toda kako se naj zemlja enako razdeli? Ali je jeden oral v rodovitni dolini toliko vreden, kakor jeden oral na kakem suhem hribu? Kako se bo živina enako razdelila, kako hiše, kako obleka, kako živež? Pa recimo da se je posrečilo popolnoma, enako razdeliti zemeljsko premoženje. Toda, kako dolgo bo to enako razdeljeno? Lenuh ne bo skrbel za prihodnost, skrben človek pa bo gledal, da si množi svoje imetje od dne do dne. Čez par mesecev bo torej morala biti zopet nova delitev. Vzelo se bo pridnemu človeku ter dalo lenuhu, da se posest zjednači. Ali se pa ne bo naveličal pridni človek delati za lenuha. Gotovo, postal bo rajši tudi on lenuh. Tako pa bi bila, predno se leto enkrat obrne, socijalistična država polna lenuhov. In gotovo bi morala z lenuhi vred že drugo leto svojega obstanka sramotno ugasniti. Da bi se naj premoženje enako razdelilo, to je potemtakem slepilo socijaldemokratske stranke in kdor verjame takim slepilnim besedam, jasno dokazuje, da je kratke pameti.

Da socijalistični voditelji sleparijo ljudstvo, razvidi se že iz njihovega ravnanja. Zakaj pa si sami nabirajo premoženje? Zakaj so njihovi žepi nenasitljivi? Glavar socijalnih demokratov v Avstriji, jud dr. Adler, je izvanredno bogat človek. Toda ali mislite, da se zaradi tega brani vzeti kaj od stradajočih delavcev. Ne brani se, temveč zahteva, da se mu mora njegovo vodstvo nad socijalistično stranko vsako leto poplačevati s tisočaki. Ako bi resno mislil na delitev premoženja, ne bi si nabiral bogastva, ne bi jemal težko prisluženih krajarjev delavčevih, ker mu itak niso potrebni. Ravno tako malo mislijo drugi voditelji socialistov na razdelitev, kakor Pernerstorfer, Ellenbogen, Singer, Bebel itd. Vsi so bogataši in posestniki grajščin, tovarn, letoviščnih hiš, a vendar še dan za dnevom zahtevajo od svoje stranke visoke plače.

Kar torej govorijo socijalistični voditelji

vesi. Marsikateri Druz se zgrudi smrtno zadet in pade čez pečine zopet v dolino.

Po dveurnem boju dospejo kristijani na vrhunec, kjer se je raztezal majhen hrastov in jelov log. Ubogi kristijani so zdaj mislili, da so našli varno zavetje. Hoteli so se takoj poskriti v goščavi. Tu jim stopita nasproti Judita in njena mati ter se jima dasta spoznati kot Maronitinji. Udova odsvetuje ubežnikom skriti se v gozdu, ker bi jih sovražniki lahko obkolili in pomorili. Najbolje je, ako branijo strmo goro in ozki klanec, da Druzi ne pridejo na vrh. Ako prvi padejo, ki hočejo prodreti na goro, si drugi ne bodo več upali napadati. A močje so izgubili že ves pogum, ker so morali poslušati jok in stok svojih žen in otrok, in ker so izgubili že mnogo bojnikov. Zato niso več mislili na brambo, temveč le na beg. In to je bila njih poguba. Srčna udova jim to tudi pové. Stopi namreč pred možke rekoč:

«Zakaj ste bili tako neprevidni in ste zapustili vas? Ako bi se bili v vasi hrabro branili, bi vas Druzi nikdar ne bili izgnali in pomorili. Ali ne veste, da so Druzi kakor šakali, ki si le na prostem upajo napasti svojega nasprotnika?

Ali ne veste, da so Vaši sovražniki kakor satan? Ako bežimo pred njim, postaja vedno hujši in okrutnejši. Če se mu pa hrabro

o razdelitvi premoženja, je ljudstvu le pesek v oči. S takimi besedami ljudstvo samo mamijo, da mu tem lažje izvabijo iz žepov denarne doneske. Da bi se pa premoženje res razdelilo, si niti sami ne želijo niti ne verjamejo, da bi se to res moglo kedaj zgoditi.

Celo drugače ravna krščansko-socijalna stranka.

Krščansko-socijalna stranka je odkritosrčna stranka. Ona radi tega tudi trpečim stanovom ne obeta raja že tukaj na svetu, ker ve, da jim ga ne more dati. Priznava pa, da so sedanje družabne razmere nezdrave, in se trudi, da se predručajo v krščanskem smislu. Njeno geslo je, boj kapitalizmu, boj vsem izsesavalcem ljudstva. Nejednakost ljudi bo vedno na zemlji, to se ne da predručati. A lahko se predručajo in to se mora doseči, da bo si delaven človek mogel priboriti lahek in boljše bodočnost, ne pa isti, ki je lenuh, a kateri ima kapital, ki mu nosi visoke odstotke. Čim bolj je delaven stan, tembolj se v sedanji družbi z direktnimi in indirektnimi davki obtežuje, tako da delavni stanovi dandanes že komaj dihaajo. A kapitalisti, oni so posebni ljubljenci sedanje družbe, njim se ne upa nikdo naložiti kake teže. Zato pa zahteva naša krščansko socijalna stranka: Pridnemu delu čast, brezdelnemu kapitalizmu pa pogin!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Državni zbor je s cesarskim lastnoročnim pismom zaključen. S tem je dosedanje predsedništvo državnega zbora doslužilo, vsi predlogi, ki so se vložili v zadnjem zasedanju, so brezpomembni in imuniteta poslancev je ugasnila. Splošno se sodi, da je to zaključenje začetek odločnih sprememb, ki jih namerava ministerski predsednik v kratkem uprizoriti. Upati smemo, da te spremembe nam Slovincem ne bodo na škodo.

Gornje Avstrijsko. Večina gornje-avstrijskih državnih poslancev ne trobi v Wolf in Schönererjev rog, zato pa se Wolf jezi nad njimi in jim hodi izpodkopavat zaupanja pri ljudstvu. V nedeljo je govoril v Velsu. Hudo je prijel katoliške nemške poslance in hujskal ljudstvo proti katoliškim nemškim duhovnikom. Čudno, da pusti vlada zmerjati pri javnih shodih čez nemške duhovnike, kajti oni še so najmočnejši jez, ki

ustavljamo, zbeži. Branite torej zdaj to strmo goro. Izza vsakega drevesa in vsake pečine streljajte na Druze, ako hočejo na vrh prodreti. Merite dobro in streljajte mirno, da ne bode nobena krogla zastoj, in Druzi ne pridejo nikdar sem gor.»

Te srčne besede stare in častite žene so naredile glock utis na može in star Maronit snežnobelih las reče svojim tovarišem: «Prav ima, prav! Mi smo se dali prekaniti od hudobnih Druzov, ki so obljubili nam priznanje, ako jim damo pleniti po svojih hišah. Zdaj pa izpolnimo pameten nasvet te modre žene. Razdelite se ob gori in pustite, da se sovražniki približajo, potem pa jih morate varno zadeti.»

Močje so ravno hoteli izpolniti to povelje svojega starasine, ko jim nova nesreča to zabrani. Zapazili so namreč od daleč, da je vas Djecin v ognju. Žene in otroci začnejo jokati in tarnjati. Tudi močje so bili kakor trdi od žalosti, ko so videli goreti svoja stanovanja, kjer so vedno srečno in zadovoljno živeli in solze jim stopijo v oči. Med tem so se pa Druzi priplazili med drevjem blizu kristjanov. Naenkrat počijo puške, in več Maronitov se zgrudi ob tla. Druge pa obide groza in strah, da v divjem neredu zbežijo na vrh gore. V goščavi popadajo utrjeni in brez upa na zemljo. Le nekateri močje še

zadržuje v Avstriji prusasko povodenj, da se ne razlije čez celi nemški narod.

Štajarsko. Vse nemške stranke v Gradcu so se zedinile za prihodnje občinske volitve. Feichtingerjeva antisemitska stranka, ki je imela dosedaj samo tri mandate, jih dobi vsled zedinjenja osem. Združene stranke so izdale volilni oklic, katerega je podpisalo nad 200 oseb. S tem zedinjenjem hočejo graški Nemci vladi pokazati, kako vse stranke obsojajo razpust občinskega zbora. Vlada se pač te demonstracije ne bode prestrašila, kajti razpust je bil popolnoma opravičen, če tudi ni bil po volji nemških napetnežev.

Koroško. V novi bolnišnici v Celovcu, ki še niti dve leti ne stoji, se letos morajo izvršiti že velike poprave, ki bodo stale nad 30.000 gld. Zakaj se ni pazilo, da se v redu zida. Ko so katoličani zahtevali, da se naj uvedejo usmiljene sestre v bolnišnico, kričali so liberalci in nacionalci, da bi to stalo preveč denarja. A kako malo pazijo na denar, dokazuje ta nemarna stavba.

Goriško. Po Goriškem potuje sedaj c. kr. namestnik Goess iz Trsta, da proučuje povsod krajevne razmere. Slovinci se vzdržujejo vsakega slovesnega vsprejema. Prirejali so vsprejeme tudi prejšnjemu namestniku, a on ni upošteval opravičenih želj primorskih Slovencev. Zato pa zdaj čakajo prej delovanja Goessovega, in še le po njegovem delovanju hočejo razsoditi, ali bo v bodoče vreden slovenskih vsprejemov ali ne.

Vnanje države.

Vojska. Poveljnik mesta Santiago ni imel dovoljenja od vrhovnega vojnega poveljnika na kopnem, maršala Blanco, da se uda Amerikancem. Zaraditega se bo postavil pred vojno sodišče, kjer se bo sodilo čeznj z vojaško strogostjo. Blokada so sedaj Amerikanci razlegli na vsa kubanska pristanišča. Maršal Blanco pozivlja vojake in meščane, naj se branijo do skrajnega. S Španjskega prihajajo poročila, da se skoro sklene mir, ki bo časten za Španjce. Na Španjskem so se zatrli vsi listi, ki so pisali za Don Carlosa, kateri, kakor znano, hrepeni po španjskem prestolu.

Bolgarsko. Knez Ferdinand s so-progo in sinkom Borisom je obiskal pretekle dni ruskega carja, da mu pokaže Borisa, kojemu je ruski car boter. Da pa se je pri tem obisku razpravljalo tudi o balkanski politiki, pač ni dvomiti. Toda, kaj se je razpravljalo, ostane javnosti prikrito. Avstriji je treba paziti, da njene koristi na balkanskem polotoku ne trpijo nobene škode.

stražijo ob gozdovem robu. Nekaj časa je bilo zdaj vse mirno. Druzi se posvetujejo, kako bi izvabili kristjane iz goščave in jih pomorili. Naša udova, ki je s svojima otrokoma in z Alijem tudi prišla v gozd na vrhuncu gore, je že slutila hudobne nakane krutih Druzov. Zato tiho reče Maronu in Aliju: «Maron in Ali! Hitita urno na drugo stran gozda in pogledajte, če je znabit tam kaka votlina. Maron in Ali odideta. Med tem peljata udova in Judita žene in otroke, ki so hoteli iti zraven, na varnejši kraj v sredino gozda in jih okrepčata s kruhom, vinom in smokvami, ki sta jih imeli seboj. Te okrepčave so jima dobro služile, kajti mnogi so bili tako slabi in utrjeni, da niso mogli več naprej. Na enkrat pa se od gozdovega roba zasliši obupen klic: «Ogenj! Ogenj! Groza! Druzi so zažgali gozd!»

In res! Druzi so užgali suho travo ob gozdu, in od te trave se je vnel tudi gozd. Ubežni kristjani so popolnoma obupani in si ne vedo pomagati. Nekateri bežijo skozi ogenj, da bi ušli iz gozda. Mnogim se sicer posreči, a zunaj gozda jih Druzi neusmiljeno postreljajo in pokoljejo. Bilo je strašno klanje. Mnogi so v grmovju obviseli, se zadušili in zgoreli. Po vsem gozdu se razlega jok in stok. Naša udova in Judita klečita pod hrastom in molita, ko prideta Maron in Ali

Belgijsko. V Bruselju je bil 15. julija shod poslancev, veleobrtnikov in županov, ki so se posvetovali o zidanju delavskih stanovanj. Ministerski predsednik je otvoril shod z lepim govorom, v katerem je naznanil, da bo ministerstvo v prihodnjem zasedanju predložilo državnemu zboru zakon o delavskih stanovanjih. Tako skrbijo na Belgijskem za delavce! A pri nas v Avstriji?

Francosko. Z veseljem čitamo, kako se začenja francoska mladina zavedati svojih dolžnosti in se postavljati na izrečno katoliško stališče. »Katoliško društvo francoske mladine« in »Katoliška mladina — Franche Comté« organizujeta sedaj v Besansonu velik kongres, ki bo jako važen, kasor se vidi iz nekaterih točk programa: »intelektuelno gibanje in katoliška mladež«, »nadzorovanje in organizacija katoliške mladeži«. Shod se vrši od 17. do 30. novembra. Mi pozdravljamo z veseljem to gibanje, ki zamore rešiti Francosko pretečega propada.

Cerkvene zadeve.

Nekaj besed o našem cerkvenem petju.

Predzadnja številka »Slov. Gosp.« nam je donesla kaj lep članek o cecilijanskem petju. Ker uže 10. leto delujem kot organist ter sem si uže marsikaj poskusil, dovoljujem si tedaj iz pedagogičnega stališča svoje mnenje o cerkvenem petju izraziti.

Odiskal sem v počitnicah razne cerkve ravno ob priliki službe božje ter se hotel prepričati, kako imenitno se v tej ali oni cerkvi poje ter tudi orglja. Včasih sem bil iznenadjen, včasih tudi ne. V jedni cerkvi se je popevalo popolnoma »cecilijansko«, v drugi »narodno cerkveno«, v jedni cerkvi celi zbor, v drugi jedna sama pevka itd.

Da je torej cerkveno petje v lavantinski škofiji še le v svoji razvijajoči dobi, mi bode vsakdo rad pritrdil; tudi vsak mi bode pritrdil, da to ni lahka reč, danes narodno-cerkvena pesem, jutri pa že popolnoma »cecilijanska pesem!«

Kaj bi si učitelj začel, ko bi danes vadil seštevane v številnem krogu do 10, jutri pa uže deljenje z desetinskimi in navadnimi ulomki?! Vsakdo bode vprašal, kje pa je prehod? Kako se zamore iz tako lahke stvari k takim težkočam nagloma preiti? To je gotovo nepedagogično!

Ravno tako nepedagogično se postopa pri cerkvenem petju! Danes poje v premno-

nazaj in naznanita, da je gozd na treh straneh obkoljen od Druzov, na četrti strani pa je strma pečina, ki popolnoma onemogočuje beg. Udova se takoj vzdigne in zakliče okoli stoječim ženam! »Za nami! Za nami! Mi Vas rešimo!« Hitro prime nekaj otrok za roko in hiti k pečini, katero ji Maron pokaže. Urno zvežejo rute, prte, plašče in pasove skupaj in spustijo po njih žene in otroke čez pečino. In prvi, ki so srečno prišli doli, kličejo radostno navzgor: »Votlina! Votlina!« To druge osrči. Hitro sledijo in se poskrijejo v globoki in temni votlini ob vznožju pečine. Nazadnje še ostaneta le Maron in Ali zgoraj. Ko se Ali spusti doli, še gleda Maron okoli, ako bi še mogel koga rešiti. Nato odveže rešilno vrv od drevesa, kjer je bila privezana, jo ovije sedaj samo dvakrat okoli in se spusti ob obeh koncih navzdol čez pečino. Potem izpusti eden konec in skoči do tal. Vendar pa potegne to čudno vrv za seboj, da bi Druzi ne našli njih zavetja. V votlini vsi pokleknejo in se zahvalijo Bogu za rešitev iz ognjene peči. Zgoraj pa so še dolgo slišali strašno stokanje svojih bratov, ki so v ognju našli svojo smrt. In v votlini se je začelo vse tiho jokati in stokati za zgubljenimi brate in soproge.

(Dalje prih.)

gih župnijah vse ljudstvo v cerkvi narodno-cerkvene pesmi, jutri pride drug organist, kateri pa ima popolnoma »cecilijanske napeve«. Kaj poreče ljudstvo k temu? Pregovor pravi: »Ljudstva glas, božji glas!« Ako ima ta pregovor kaj resnice, potem se »cecilijanskem petju« pač dobro ne bode godilo.

Kaj pa je temu krivo? — Nepedagogično postopanje! Pri celi stvari ni bilo prehoda, iz lahkega se je takoj k pretežavnim stvarim prešlo; to je bil vzrok godrnjanju ljudstva.

Dovolil bi si torej vsem organistom naše prelepe lavantinske škofije staviti nek predlog, kateri bi se lahko dal izvršiti ter bi neugodnostim gledé cerkvenega petja kaj odpomoglo. — Ravno kar sem vsprejel »Sedmi pomnoženi natis Venca«, kateri je našemu ljudstvu toliko ljub in drag, iz rok preč. gsp. župnika iz Frama. Nehote se mi je vrnila misel: »Kaj pa, ko bi se imeli primerno zbirko napevov k temu Vencu?«

Zbirka napevov bila bi naj tako urejena, da bi naj k vsaki »Venčevi« pesmi bilo dvoje ali troje napevov, in sicer prvi napev lahek, drugi napev težji, in tretji popolnoma v »cecilijanskem duhu«. Na tak način bi bilo ustrezno vsem organistom labodske škofije. Od začetka bi se vadili lahkejši napevi, potem pa polagoma težji. Ali pa bi slabejši organisti ostali pri lahkejših napevih, med tem, ko bi bolj izurjeni orgljavci se posluževali težjih pesmij.

Da pa se zamore taka zbirka napevov skoro obelodaniti, treba je združenih moči. Vsi organisti naše škofije blagovolijo izbrati poseben odbor ali odsek, kateremu bi bila dana naloga, vse napeve in pesmi iz cele naše škofije nabrati, jih urediti, sploh plevel od pšenice kaj natanko ločiti, da zamoremo svetu pokazati, da še ni med narodno-cerkvenimi napevi sama ljulika ter da še bo mogel naš nasprotnik — Nemec — slovensko ljudstvo ob priliki romanja v Marijino Celje (Maria Zell) občudovati zaradi njega krasnega pelja. Ako bodemo vsi organisti lavantinske škofije vse nabrano gradivo glede cerkvenih pesmi izročili posebnemu odseku v dobro pretresovanje in preresetanje, marsikatero zlato zrnice ostalo bode potomcem v dobrem spominu. Gornje Štajarske pa bode še z večjim navdušenjem vskliknil, slišavši slovenske pevke, kakor pred nekaj leti v Marijinem Celju: »Wenn die Windischen hier singen, da kommt es mir vor, ich sei schon im Himmel!« Kadar Slovenci tukaj pojejo, zdi se mi, da sem uže v nebesih.

Gospodarske stvari.

Smoldnik za streljanje proti toči.

Deželni odbor nam naznanja glede dobave smoldnika za streljanje proti toči:

Občine, okrajni zastopi in gospodarska društva dobivajo pri deželnem odboru kilo smoldnika za nižnjo ceno 38 kr. Razpošilja se v zabojih po 25 kg. Da se dobi pravočasno, naj se naroči vsaj 2-3 tedne prej nego ga potrebujejo. Denar se more že pri naročbi vposlati in sicer za zaboje po 25 kg. 10 gld. 12 in pol kr., za sodček pa gl. 42-54. Zraven še se mora dodati za odpošiljatev pri zabojih, ako se naročijo 3, za vsaki zaboj po 1 gld., če se pa jih naroči več nego 3, za vsaki nadaljni zaboj 50 kr. Tudi za policijsko nadzorovanje pri pošiljavi se mora plačati za 3 zaboje skupaj 60 kr., ako je več ko 3 zaboji, pa za vse skupaj gl. 1.50. Pri sodčkih se mora za odpošiljatev dodati, ako se naročijo 3, za vsak sodček gl. 1.50, za vsak nadaljni sodček 1 gld. Za policijsko nadzorovanje se mora dodati za 3 sodčke 60 kr., ako jih je več pa gl. 1.50. Ako se naroči sodček s 112 kg, plača se za sodček gl. 2.50. Sodčki in zaboji se vzamejo tudi nazaj ter se zaračunajo po odbitku 15%.

Streljanje proti toči.

Šmarje pri Jelsah, 15. julija.

Pri nas imamo v okrožju dobre pol ure pet strelnih postaj in sicer: pri Sv. Roku, pri Sv. Barbari v Senovici, na Vrhu in na Bobovem. Te vršijo pošteno svojo nalogo; včasih poka takó, da mislimo, da se nam Turki bližajo. A z največjim uspehom strelja neki delniška družba »Stoklas, Löschnigg, Bendja« na Vrhu. Misli o vspehu so pri nas različne. Da strel prežene hudo uro, verjamejo najbolj lastniki omenjenih postaj, drugo ljudstvo se pa za to stvar noče vneti. Streljci trdijo, da so še vsakokrat, ko se je streljalo, pregnali točo od nas. Za Boga! Če smo tudi krivi božje kazni, nam letos tolikokrat še menda le ni bila namenjena toča, ker od meseca maja strelja se povprečno vsaki drugi dan in tudi po noči vže parkrat nismo imeli miru.

Ali naj kmet strelja proti toči? To veselje naj si privošči, komur je ljubo, če ima toliko denarja, da ga sme izdajati tudi za taki »sport«. Drugega priporočila ne moremo dati, ker noben streljec, pa tudi noben učenjak dozda ni še dokazal, da bi mogoče bilo se streljanjem točo pregnati. Strel zdi se mi prav kot otročja igrača proti neizmernim močem, ki vladajo v oblakih in nad oblaki. Dihni človeka iz sobe, če moreš! Ustavi morske valove s plivanjem na nje! Prazno počenjanje, prav kakor najhujši strel proti debelim za glas neprodinim oblačnim platom, koje veter naprej drvi, kakor se zaganja val za valom na morju ob hudi uri! Če se toča boji strele, kako je li mogoče, da je pri vojaških manevrih vže večkrat se vsula toča z največjo silo, ko se je streljalo iz najtežjih topov od ranega jutra do poznega večera! Taki prigodki se pomnijo od Vidma pri Krškem in od Ptuj. In če glas prežene točo, kako, da je strahoviti grom ne ustavi, mali topiči so ji pa kos? To je uganka! Bržkone je elektrika tista moč, ki goni one stroje, v kojih meljejo točo, grom, t. j. zvok je pa s tem združen, ali z dobrim, ali s slabim uplivom, ne vemo!

Torej, dokler ni neovrgljivo dokazano, da streljanje točo prežene, tako dolgo si kmet pri zdajnih slabih časih tega v kratek čas ne more privoščiti, prav, kakor dober gospodar ne kadenja dragega tobaka.

Če pa kedo vendar le misli, da prežene zvok hudo uro, priporočal bi dosti ceneje sredstvo, ki vzbuja zvok, kateri v resnici prodré oblake, in to je, ne čudite se preveč moji iznajdbi: zvonjenje združeno z molitvijo! »Mračnjak«, zarežal se bode menda kedó, »sedaj proti koncu 19. stoletja se more kaj tacega priporočati!« Le tiho, rečem jaz in vprašam, kedó je večji mračnjak, ali tisti, ki ve nekaj gotovega, ali oni, ki nima nobene vednostne podlage za svoje poskuse in v prazno strelja, ali kakor Nemec reče: schiesst in's Blaue! Mi vemo gotovo, da molitev pomaga in da zvon, če drugo ne vsaj k molitvi opominja, strelci pa streljajo v neizmerni podnebni prostor v temi nevednosti in to — proti koncu razsvetljenega 19. stoletja! — Sicer jim pa tudi jaz želim: — dober vspeh!

Sejmi. Dne 30. julija v Poljčanah, v Kostrivnici, v Brežicah. Dne 1. avg. v Št. Jakobu pri Laškem, v Zagorju, Št. Martinu pri Vurberku, v Ormožu, Zagorju, Mahrenbergu. Dne 2. avg. pri Št. Lenartu v Slov. goricah in v Radgoni. Dne 3. avg. v Lučah, Spodnji Polskavi, Imenem. Dne 4. avg. v Brežicah, na Sv. Gorah, v Arnočah. Dne 5. avgusta v Loki, Trbovljah, Spodnji Polskavi, Ptuj.

Dopisi.

Iz Št. Jurija v Slov. goricah. (Narodne razmere.) Korakal sem proti